

Nr 104.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av ett mellan Sverige och Turkiet avslutet handels- och sjöfartsavtal; given Stockholms slott den 24 februari 1928.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handelsärenden för den 27 januari 1928 och denna dag samt med överlämnande av ett den 4 februari 1928, under förbehåll av riksdagens godkännande, mellan Sverige och Turkiet avslutet handels- och sjöfartsavtal med tillhörande signaturprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av berörda avtal och protokoll.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

*(Autentisk text.)**(Svensk översättning.)*

**Convention de Commerce et de
Navigation entre la Suède et la
Turquie.**

**Handels- och sjöfartsavtal mellan
Sverige och Turkiet.**

La Suède d'une part et la Turquie d'autre part, animées du désir de resserrer les liens d'amitié si heureusement existants entre les deux Pays, de régler les conditions d'établissement de leurs ressortissants dans les deux Pays et de développer leurs relations économiques,

Ont résolu de conclure une Convention à cet effet et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir,

Sa Majesté le Roi de Suède:

Monsieur G. O. Wallenberg, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Suède en Turquie et

Son Excellence le président de la république Turque:

Ali Djénany Bey, Député de Ghazi-Aintab à la Grande Assemblée Nationale de Turquie, ancien Ministre du Commerce et

Ali Chevki Bey, Député de Tokat, ancien Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère des Affaires Etrangères,

Sverige å ena sidan och Turkiet å andra sidan, besjälade av önskan att befästa de lyckligt bestående vänskapliga förbindelserna mellan de båda länderna samt att reglera villkoren för bosättning i vardera landet av det andra landets medborgare ävensom att främja utvecklingen av de ekonomiska förbindelserna de båda länderna emellan, hava beslutat att för sådant ändamål avsluta ett avtal och hava till sina befullmäktigade ombud utsett:

Hans Maj:t Konungen av Sverige:

Sin Envoyé extraordinaire och Ministre plénipotentiaire i Turkiet G. O. Wallenberg; och

Hans Excellens Republiken Turkiets President:

företvarande handelsministern Ali Djénany Bey, deputerad för Ghazi Aıntab i turkiska nationalförsamlingen, samt

företvarande understatssekreteraren i utrikesministeriet Ali Chevki Bey, deputerad för Tokat.

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

vilka, efter att hava meddelat varandra sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, överenskommit om följande bestämmelser:

CHAPITRE 1er.

KAPITEL 1.

Etablissement.

Bosättning.

Article 1er.

Artikel 1.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes auront sur le territoire de l'autre Partie, sous réserve des lois et règlements qui y sont en vigueur, le droit de s'établir et de séjourner, d'aller, de venir et de circuler, ainsi que celui de quitter librement ce territoire.

Medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna, skola, under iakttagande av å den andra partens område gällande lagar och förordningar, vara berättigade att därstädes bosätta sig samt vistas, färdas och kringresa ävensom att fritt lämna sagda område.

En ce qui concerne les taxes et charges quelconques à payer du chef du séjour et de l'établissement, les ressortissants des deux Parties jouiront du traitement de la nation la plus favorisée.

Vad beträffar skatter och avgifter av varje slag, som uppbäras för vistelse och bosättning i landet, skola de båda parternas medborgare åtnjuta mestgynnadnationsbehandling.

Il est toutefois convenu que ces stipulations ne restreignent en rien le droit de chacune des Parties Contractantes de refuser, dans des cas déterminés, aux ressortissants de l'autre Partie, soit en vertu d'une sentence judiciaire, soit pour des raisons de sécurité intérieure ou extérieure de l'Etat ou d'ordre public, et notamment pour des motifs d'assistance publique ou de police sanitaire ou des moeurs, l'autorisation de séjourner dans le pays.

Det är likväl överenskommet, att genom dessa bestämmelser ingen inskränkning äger rum i någon av de fördragsslutande parternas rätt att antingen på grund av domstols beslut eller av hänsyn till statens inre eller yttre säkerhet eller till den allmänna ordningen och särskilt med hänsyn till fattig-, sundhets- eller sedlighetspolisväsendet i särskilda fall förvägra den andra partens medborgare rätt till vistelse i landet.

Chacune des Parties Contractantes se réserve toute liberté d'action en ce qui concerne l'immigration.

Envar av de fördragsslutande parterna förbehåller sig full handlingsfrihet i fråga om immigration.

Article 2.

Les ressortissans de chacune des Parties Contractantes auront, aux mêmes conditions que les ressortissans de la nation la plus favorisée, sur le territoire de l'autre, le droit d'acquérir, de posséder et d'aliéner toute espèce de biens mobiliers ou immobiliers, à l'exception des cas prévus par les législations respectives, en se conformant aux lois et réglemens du pays. Ils pourront, aux mêmes conditions, en disposer librement par vente, donation, transfert, contrat de mariage, testament, succession ab intestat ou par tout autre moyen.

Ils ne seront assujettis dans aucun des cas susmentionnés à des charges, taxes ou impôts, sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront établis pour les nationaux.

Article 3.

Les ressortissans de chacune des Parties Contractantes auront, aux mêmes conditions que les ressortissans de la nation la plus favorisée, sur le territoire de l'autre, en se conformant aux lois et réglemens du pays, le droit d'exercer toute sorte d'industrie et de commerce et de se vouer à tout métier ou profession dont l'exercice n'est pas et ne sera pas réservé aux nationaux.

Article 4.

Les ressortissans de chacune des Parties Contractantes ne seront sou-

Artikel 2.

Medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område, under iakttagande av därstädes gällande lagar och föreskrifter, vara berättigade att, på samma villkor som medborgare tillhörande mest gynnad nation, förvärva, besitta och överlåta alla slag av lös och fast egendom, med de undantag, som förutsättas i respektive lands lagstiftning. De kunna, under enahanda betingelser, genom försäljning, gåva, överlåtelse, äktenskapskontrakt, testamente, arv eller på varje annat sätt fritt förfoga över sådan egendom.

De skola i intet av ovannämnda fall underkastas andra eller högre pålagor, avgifter eller skatter, av vad benämning de vara må, än dem, som uppbäras eller kunna komma att uppbäras av landets egna medborgare.

Artikel 3.

Medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område, under iakttagande av i landet gällande lagar och föreskrifter, vara berättigade att, på samma villkor som medborgare tillhörande mest gynnad nation, bedriva alla slag av industri och handel samt ägna sig åt varje hantverk eller yrke, som icke förbehållits eller kan komma att förbehållas landets egna medborgare.

Artikel 4.

Medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna, skola

mis, sur le territoire de l'autre, quant à leur personne, leurs biens, droits et intérêts, ainsi que pour l'exercice de tout genre de commerce, industrie, métier ou profession, à aucune charge, taxe ou impôt direct ou indirect, autres ou plus élevés que ceux imposés aux nationaux.

Ils auront notamment le droit d'exporter librement les biens qu'ils auront acquis par leur activité, par succession ou testament ou par tout autre moyen légal, sous réserve des dispositions légales en vigueur dans le pays, et ils ne seront pas soumis à cet égard, en qualité d'étrangers, à des impôts, droits et redevances plus élevés que ceux qu'auraient à payer les nationaux.

Article 5.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes seront exempts, sur le territoire de l'autre Partie, de tout service militaire dans l'armée, la marine, les forces aériennes, la garde nationale ou la milice, ainsi que de toute obligation ou charge remplaçant le service militaire.

Ils seront exempts de tout emprunt forcé.

Ils ne seront soumis à d'autres prestations ou réquisitions militaires que dans la mesure et aux conditions prévues pour les nationaux.

å den andra partens område, i avseende å sin person, sin egendom, sina rättigheter och intressen, ävensom vad angår utövande av varje slag av handel, industri, hantverk eller yrke, icke vara underkastade andra eller högre direkta eller indirekta pålagor, avgifter eller skatter än dem, som åvila landets egna medborgare.

Särskilt skola de, under iakttagande av landets lagstiftning, vara berättigade att fritt utföra egendom, som de förvärvat genom sin verksamhet eller på grund av arv eller testamente eller på vilket som helst annat lagligt sätt, utan att härvid i egenskap av utlänningar vara underkastade högre skatter, avgifter eller pålagor än dem, som landets egna medborgare hava att erlægga.

Artikel 5.

Medborgare, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område vara befriade från varje slag av militärtjänst i armén, flottan, luftstridskrafterna, nationalgardet eller milisen liksom från varje förpliktelse eller pålaga, som utgör vederlag för militärtjänst.

De skola vara befriade från alla tvångslån.

De skola vara underkastade andra militära prestationer och rekvisitioner endast i den utsträckning och på de villkor, som fastställts i fråga om landets egna medborgare.

Article 6.

Les ressortissans de l'une des Parties Contractantes ne pourront, sur le territoire de l'autre Partie, être expropriés de leurs biens que pour des raisons d'utilité publique prévues par la loi et moyennant une juste indemnité.

Aucune expropriation ne pourra avoir lieu sans publicité préalable ni avant que l'indemnité ait été versée ou dûment consignée.

Article 7.

Les ressortissans de chacune des deux Parties Contractantes jouiront, sur le territoire de l'autre Partie, pour tout ce qui concerne la protection légale et judiciaire de leur personne et de leurs biens, du même traitement que les nationaux. Ils auront, en conséquence, libre et facile accès auprès des tribunaux et pourront ester en justice aux mêmes conditions que les nationaux. Il sera fait exception aux stipulations ci-dessus pour les dispositions relatives à la caution judicatum solvi et à l'assistance judiciaire gratuite, lesquelles questions seront réglées ultérieurement par un accord spécial à intervenir entre les deux Parties.

Article 8.

Les sociétés anonymes et autres sociétés économiques, y compris les sociétés industrielles, financières, de communications, de transports et

Artikel 6.

Egendom, tillhörig endera av de fördragsslutande parternas medborgare, må inom den andra partens område icke exproprieras för andra än i lag förutsatta allmännyttiga ändamål och endast mot skäligt vederlag.

Expropriation må icke äga rum utan föregående kungörelse, ej heller förrän ersättning erlagts eller behörigen deponerats.

Artikel 7.

Medborgare, tillhörande endera fördragsslutande parten, skola å den andra partens område i allt som rör lagligt och rättsligt skydd till person och egendom åtnjuta samma behandling som landets egna medborgare. De skola följaktligen äga rätt att fritt och obehindrat anlita domstolar och inför dessa föra talan på samma villkor som landets egna medborgare. Från dessa bestämmelser göres undantag beträffande ställande av säkerhet för rättegångskostnader samt kostnadsfri rättshjälp, vilka frågor framdeles skola regleras genom ett särskilt avtal mellan de båda parterna.

Artikel 8.

Aktie- och andra bolag av ekonomisk natur — industriella, finansiella, kommunikations-, transport- och försäkringsbolag däri inbegripna

d'assurances, qui ont été légalement constituées et ont leur siège sur le territoire de l'une des Parties Contractantes, seront reconnues sur le territoire de l'autre Partie et pourront, en conséquence, y ester en justice, soit pour intenter une action, soit pour se défendre. Relativement au droit d'exercer leur activité sur le territoire de l'autre Partie Contractante, elles jouiront de tous les droits et privilèges qui sont ou pourront être reconnus aux sociétés similaires de la nation la plus favorisée à cet égard. Les dites sociétés ne seront pas assujetties à des impôts, taxes ou charges plus élevés que les sociétés similaires de la nation la plus favorisée.

A tous autres égards, il sera fait application, en ce qui concerne les sociétés visées au présent article, du traitement de la nation la plus favorisée.

Article 9.

Il est convenu qu'aucune des Parties Contractantes ne pourra invoquer le bénéfice résultant de la clause de la nation la plus favorisée, énoncée dans le présent Chapitre, pour réclamer en faveur de ses ressortissants ou sociétés, des droits autres ou plus étendus que ceux accordés par elle-même aux ressortissants ou sociétés de l'autre Partie Contractante.

— vilka lagligen grundats och hava sitt säte inom endera av de fördragsslutande parternas område, skola erkännas inom den andra partens område och följaktligendärstädes kunna föra talan inför domstol både såsom kärke och svarande. Vad angär bolagens rätt att driva verksamhet inom den andra fördragsslutande partens område, skola de åtnjuta alla de rättigheter och privilegier, vilka tillerkännas eller kunna komma att tillerkännas likartade bolag, tillhörande i detta avseende mest gynnad nation. Ifrågasvarande bolag skola icke vara underkastade högre skatter, avgifter eller pålagor än likartade bolag, tillhörande mest gynnad nation.

I alla andra avseenden skall vad angår de i denna artikel omförmälda bolag tillämpas mestgynnad-nationsbehandling.

Artikel 9.

Det är överenskommet, att ingendera av de fördragsslutande parterna skall kunna åberopa den förmånsställning, vilken härflyter av i förevarande kapitel förekommande klausuler om behandling såsom mest gynnad nation, för att till förmån för sina medborgare eller bolag göra anspråk på andra eller längre gående rättigheter än dem, vilka av parten ifråga tillerkännas den andra fördragsslutande partens medborgare eller bolag.

CHAPITRE II.

Commerce et navigation.

Article 10.

Les produits du sol et de l'industrie originaires de Turquie, énumérés à la liste »A», jointe à la présente Convention, ne seront pas soumis à leur importation en Suède, à des droits, y compris tous coefficients de majoration et surtaxes, autres ou plus élevés que ceux fixés dans la dite liste »A».

Les produits du sol et de l'industrie originaires de Suède, énumérés à la liste »B», jointe à la présente Convention, ne seront pas soumis à leur importation en Turquie, à des droits, y compris tous coefficients de majoration et surtaxes, autres ou plus élevés que ceux fixés dans ladite liste »B».

Article 11.

Les produits du sol et de l'industrie originaires des deux Pays, y compris ceux énumérés dans les listes »A» et »B», ne pourront dans aucun cas être soumis à leur importation dans l'autre Pays, en ce qui concerne les droits de douane et les coefficients ou surtaxes ni sous aucun autre rapport, à un traitement moins favorable que celui qui est actuellement ou pourrait être accordé à l'avenir aux produits similaires d'un pays tiers.

Article 12.

Les produits qui seront exportés du territoire de l'une des Parties Contractantes à destination du territoire de l'autre, ne seront pas assu-

KAPITEL II.

Handel och sjöfart.

Artikel 10.

Natur- och industrialster, som häröra från Turkiet och vilka uppräknas i den vid detta avtal fogade lista A, skola vid införsel till Sverige icke vara underkastade andra eller högre tullar än de i sagda lista A angivna, alla förhöjningskoefficienter och tilläggsavgifter däri inberäknade.

Natur- och industrialster, som häröra från Sverige och vilka uppräknas i den vid detta avtal fogade lista B, skola vid införsel till Turkiet icke vara underkastade andra eller högre tullar än de i sagda lista B angivna, alla förhöjningskoefficienter och tilläggsavgifter däri inberäknade.

Artikel 11.

Natur- och industrialster, som häröra från ettdera av de båda länderna, däri inbegripna de i listorna A och B uppräknade, skola vid införsel till det andra landet i intet fall, i vad angår tullavgifter och koefficienter eller tilläggsavgifter eller i något som helst annat avseende, kunna underkastas en mindre gynnsam behandling än som för närvarande tillerkännes eller framdeles kan komma att tillerkännas likartade varor från ett tredje land.

Artikel 12.

Varor, som äro avsedda att utföras från endera fördragsslutande partens område till den andra partens område, skola icke vara under-

jettis à des droits ou charges autres ou plus élevés que ceux qui sont ou pourront être appliqués aux produits similaires exportés à destination de la nation la plus favorisée.

Le traitement sur le pied d'égalité avec un pays tiers s'étend également à la manière de percevoir les droits d'importation et d'exportation, à la mise des marchandises dans des entrepôts de douane, aux redevances et formalités douanières, au traitement et à l'expédition en douane des marchandises importées, exportées ou passant en transit.

Article 13.

Tous les produits du sol et de l'industrie qui sont originaires du territoire de l'une des deux Parties Contractantes, jouiront sur le territoire de l'autre Partie, en ce qui concerne les taxes intérieures, de quelque nature qu'elles soient, du même traitement que celui qui a été ou pourra être accordé pour les produits similaires d'un pays tiers.

Article 14.

Chacune des Parties Contractantes pourra exiger, pour établir le pays d'origine des marchandises importées, la présentation d'un certificat d'origine constatant que lesdites marchandises sont des produits du sol ou de l'industrie dudit pays, ou qu'elles doivent être considérées comme telles, en raison de la transformation qu'elles y ont subie.

Les certificats d'origine seront délivrés, soit par les Départements du Commerce ou de l'Agriculture, soit par les autorités douanières ou la Chambre de Commerce compé-

kastade andra eller högre tullar eller pålagor än dem, som tillämpas eller kunna komma att tillämpas för likartade varor, avsedda att utföras till mest gynnad nation.

Den likvärdiga behandlingen med ett tredje land avser även sättet för införsel- och utförselavgifternas indrivande, varors inläggande på tulllager, tullformalityter och -pålager samt tullbehandling och tullexpedition av importerade eller exporterade varor eller transitvaror.

Artikel 13.

Alla natur- och industrialster, som härröra från endera av de båda fördragsslutande parternas område, skola inom den andra partens område i avseende å inre avgifter, av vad slag de vara må, åtnjuta samma behandling, som medgivits eller kan komma att medgivas likartade varor från ett tredje land.

Artikel 14.

För fastställande av det land, varifrån införda varor härröra, skall envar av de fördragsslutande parterna kunna fordra företeende av ursprungsbevis, utvisande att ifrågasvarande varor utgöra från sagda land härrörande natur- eller industrialster eller att de, på grund av den bearbetning de därstädes undergått, böra betraktas såsom sådana.

Ursprungsbevisen skola utfärdas antingen av vederbörande handels- eller lantbruksministerium eller av därtill bemyndigad tullmyndighet eller handelskammare eller av vilken

tentes, soit par toute autre autorité ou association que le pays destinataire aura agréée. Le Gouvernement du pays destinataire aura le droit d'exiger la légalisation des certificats d'origine par son représentant diplomatique ou consulaire.

Les autorités du pays destinataire pourront exiger la traduction en français des certificats d'origine.

Les colis postaux seront dispensés du certificat d'origine, à moins que le pays destinataire n'estime qu'il s'agit d'envois de nature commerciale.

Article 15.

Il ne sera maintenu ni établi par l'une des deux Parties Contractantes aucune prohibition ni restriction relative à l'importation ou à l'exportation d'une marchandise quelconque originaire du territoire de l'autre Partie ou destinée à y être exportée, si ladite prohibition ou restriction ne s'applique pas dans les mêmes conditions aux marchandises similaires, s'il en existe, en provenance de n'importe quel autre pays ou destinées à y être exportées. Ne seront pas considérées toutefois comme dérogations aux dispositions du présent article, les prohibitions ou restrictions établies ou à établir pour des raisons de sécurité publique, de sécurité de l'Etat ou de santé publique, ou comme mesures de prophylaxie contre les épizooties ou contre les maladies, la dégénérescence ou la disparition de végétaux utiles, ou encore en ce qui concerne les marchandises qui font l'objet d'un monopole d'Etat.

som helst annan myndighet eller sammanslutning, som av destinationslandet godkänts. Destinationslandets regering äger rätt att fordra, att ursprungsbevisen skola vara legaliserade av en dess diplomatiska eller konsulära representant.

Myndigheterna i destinationslandet kunna fordra översättning till franska språket av ifrågavarande ursprungsbevis.

För postpaket fordras icke ursprungsbevis, därest icke destinationslandet anser, att fråga är om försändelse av kommersiell natur.

Artikel 15.

Intet förbud och ingen inskränkning skall av någon av de båda fördragsslutande parterna upprätthållas eller påläggas i avseende å införsel eller utförsel av någon som helst vara, härrörande från den andra partens område eller avsedd att dit utföras, därest icke förbudet eller inskränkningen på enahanda sätt omfattar likartade varor — försåvitt dylika finnas — härrörande från eller avsedda att utföras till vilket som helst annat land. Såsom avvikelser från bestämmelserna i denna artikel skola dock icke anses sådana förbud eller inskränkningar, som äro utfärdade eller kunna komma att utfärdas med hänsyn till den allmänna säkerheten, statens säkerhet eller med hänsyn till allmän hälsovård eller såsom försiktighetsmått mot sjukdomar hos djur eller nyttiga växter eller mot urartning eller utdöende av nyttiga växter eller för varor, som utgöra föremål för statsmonopol.

Article 16.

Les deux Parties Contractantes se garantissent réciproquement, en tout ce qui concerne le transit sur leurs territoires des personnes, bagages, marchandises de toute nature, envois, navires, véhicules et wagons de chemin de fer ou autres moyens de transport, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 17.

Relativement au transport par chemin de fer des personnes, bagages et marchandises, les deux Parties Contractantes se garantissent réciproquement, en ce qui concerne l'expédition, les prix de transport et les taxes publiques relatives aux transports, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 18.

Les voyageurs de commerce de l'une des deux Parties Contractantes jouiront sur le territoire de l'autre Partie, pour tout ce qui concerne leur activité et notamment au sujet des facilités douanières accordées pour les échantillons, du même traitement que les voyageurs de commerce de la nation la plus favorisée.

Article 19.

Les navires et bateaux suédois et leurs cargaisons jouiront en Turquie, et les navires et bateaux turcs et leurs cargaisons jouiront en Suède, du même traitement que les navires et bateaux nationaux et leurs cargai-

Artikel 16.

I allt vad angår transitering genom sina områden för personer, resgods, varor av alla slag, försändelser, fartyg, åkdon och järnvägsvagnar eller andra transportmedel tillförsäkra de båda fördragsslutande parterna varandra ömsesidigt behandling såsom mest gynnad nation.

Artikel 17.

Ifråga om person-, resgods- och varutrafik å järnväg tillförsäkra de båda fördragsslutande parterna varandra ömsesidigt beträffande expedition, befodringspris och med befodrning sammanhängande allmänna avgifter behandling såsom mest gynnad nation.

Artikel 18.

Handelresande från ettdera fördragsslutande landet skola i det andra landet, i allt vad angår deras verksamhet och särskilt vad beträffar lättnader, som i tullhänseende medgivas för varuprover, åtnjuta samma behandling som handelsresande från mest gynnat land.

Artikel 19.

Svenska fartyg och deras last skola i Turkiet och turkiska fartyg och deras last skola i Sverige åtnjuta samma behandling som landets egna fartyg och dessas last, oavsett varifrån fartygen avgått eller varthän

sons. quels que soient le lieu de départ et le lieu de destination desdits navires ou bateaux, quelles que soient aussi la provenance et la destination de leurs cargaisons.

Les dispositions du présent article ne s'appliquent pas au cabotage, à l'exercice du pilotage, du remorquage et autres services de port, ni à la pêche, ni aux privilèges spéciaux qui ont été ou pourront être reconnus, dans l'un ou l'autre pays, aux produits de la pêche nationale.

Article 20.

La nationalité des navires et bateaux sera, de part et d'autre, admise d'après les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Etats respectifs, conformément aux lois et réglemens de chaque pays.

Les lettres de jauge et autres documents relatifs à la jauge délivrés par l'une des Parties Contractantes, seront reconnus par l'autre Partie, conformément aux arrangements spéciaux conclus ou qui pourront être conclus par les deux Parties.

Article 21.

Les navires et bateaux battant le pavillon de l'une des Parties Contractantes, qui entreront dans un port de l'autre Partie à seule fin d'y compléter leur cargaison ou d'en débarquer une partie, pourront, en se conformant aux lois et réglemens des Etats respectifs, conserver à bord la partie de leur cargaison qui serait

de être destinée et oavsett varifrån lasten förskriver sig eller vart-hän den är bestämd.

Bestämmelserna i denna artikel äro icke tillämpliga å kustfart, ej heller å utövande av lotsning, bogsering och annan hamntjänst eller å fiske eller de särskilda förmåner, som tillerkänts eller kunna komma att i ettdera landet tillerkännas alster av den inhemska fiskerinäringen.

Artikel 20.

Fartygs nationalitet skall ömsesidigt erkännas på grund av de handlingar och bevis, som av vederbörande myndigheter i vartdera landet blivt i enlighet med därstädes gällande lagar och föreskrifter för sådant ändamål utfärdade.

Mätbrev och andra mätningshandlingar, vilka utfärdats av endera fördragsslutande parten, skola av den andra parten godkännas i enlighet med de särskilda överenskommelser, som mellan de båda fördragsslutande parterna avslutats eller må komma att avslutas.

Artikel 21.

Fartyg, förande endera fördragsslutande partens flagga, vilka inkomma till hamn inom den andra partens område allenast för att där komplettera sin last eller lossa en del av densamma, må, under förutsättning att de ställa sig de i respektive stater gällande lagar och föreskrifter till efterrättelse, behålla

destinée à un autre port ou à un autre pays, et la réexporter, sans être tenus à payer pour celle-ci aucun droit ou frais, sauf les droits de surveillance, lesquels ne pourront, d'ailleurs, être perçus qu'au taux le plus bas fixé pour la navigation nationale.

Article 22.

Si un navire ou bateau de l'une des Parties Contractantes s'est échoué ou a fait naufrage sur les côtes de l'autre, le navire ou bateau et sa cargaison jouiront des mêmes faveurs et immunités que les lois et règlements des pays respectifs accordent dans des circonstances analogues aux navires et bateaux nationaux. Il sera donné, dans la même mesure, qu'aux nationaux, aide et assistance au capitaine et à l'équipage, tant pour eux-mêmes que pour le navire ou bateau et la cargaison.

En ce qui concerne le droit de sauvetage, il sera fait application de la loi du pays où le sauvetage a eu lieu.

Les deux Parties Contractantes conviennent, en outre, que les marchandises sauvées d'un navire échoué ou naufragé ne seront soumises à aucun droit de douane, à moins qu'elles ne soient admises à la consommation intérieure.

Article 23.

Pour autant que les dispositions de la présente Convention visent la garantie réciproque du traitement de la nation la plus favorisée, elles ne seront pas applicables:

ombord den del av lasten, som är bestämd till annan hamn eller till annat land och återutföra densamma utan att för denna del av lasten behöva erlægga några avgifter eller pålagor utom bevakningsavgifter, och må dessa avgifter blott uppbäras efter den för inhemsk sjöfart bestämda lägsta taxan.

Artikel 22.

Om ett fartyg, tillhörande endera fördragsslutande parten, strandar eller lider skeppsbrott å den andra partens kuster, skola fartyg och last åtnjuta samma förmåner och befrielser, som de respektive ländernas lagar och föreskrifter under enahanda omständigheter bevilja inhemska fartyg. Hjälp och bistånd skall lämnas befälhavare och besättning, såväl för dem personligen som för fartyg och last, i samma utsträckning som landets egna medborgare.

Beträffande bärgarlön skall lagstiftningen i det land, där bärgningen skett, äga tillämpning.

De båda fördragsslutande parterna överenskomma därjämte, att bärgade varor från ett fartyg, som strandat eller lidit skeppsbrott, icke skola vara underkastade någon tullavgift, såvida de icke övergå till förbrukning inom landet.

Artikel 23.

I den mån bestämmelserna i detta avtal avse ömsesidig försäkran om behandling såsom mest gynnad nation, skola de icke äga tillämpning å:

a) aux faveurs spéciales accordées ou qui pourront être accordées ultérieurement par l'une des deux Parties Contractantes à des Etats limitrophes, en vue de faciliter le trafic frontalier, dans un rayon qui ne devra pas s'étendre, généralement, à plus de 15 kilomètres de chaque côté de la frontière;

b) aux obligations contractées ou qui pourront être contractées ultérieurement par l'une des deux Parties Contractantes, en vue d'une union douanière;

c) aux faveurs spéciales que la Suède a accordées ou pourra accorder au Danemark ou à la Norvège ou à ces deux pays, tant que les mêmes faveurs n'auront été accordées à aucun autre Etat;

d) aux avantages et faveurs spéciaux existants ou à établir en matière de tarifs douaniers et, d'une façon générale, en toute autre matière commerciale entre la Turquie et les pays détachés en 1923 de l'Empire Ottoman, tant que les mêmes avantages et faveurs n'auront été accordés à aucun autre Etat.

Article 24.

La présente Convention sera ratifiée de part et d'autre, après avoir été approuvée par les Assemblées législatives respectives, et l'échange des ratifications aura lieu à Stockholm aussitôt que faire se pourra.

La présente Convention entrera en vigueur 30 jours après l'échange des ratifications et demeurera exécutoire jusqu'au terme d'un délai de trois mois à compter du jour de

a) de särskilda förmåner, som av någon av de fördragsslutande parterna tillerkänts eller framdeles kunna komma att tillerkännas angränsande stater i syfte att underlätta gränstrafiken inom ett område, som i regel icke må sträcka sig längre än 15 kilometer på båda sidor om gränsen;

b) de av endera av de båda fördragsslutande parterna nu eller framdeles till följd av en tullunion ingångna förpliktelser;

c) de särskilda förmåner, vilka Sverige tillerkänt eller må komma att tillerkänna Danmark eller Norge eller båda dessa länder, så länge samma förmåner icke tillerkänts ytterligare någon stat;

d) de särskilda förmåner och privilegier, vilka beröra tulltariffer och handeln i allmänhet och vilka stadgats eller framdeles kunna komma att stadgas i förhållandet mellan Turkiet och de länder, vilka år 1923 lösgjordes från det Ottomanska kejsardömet, så länge icke samma förmåner tillerkänts ytterligare någon stat.

Artikel 24.

Detta avtal skall, sedan det godkänts av de lagstiftande församlingarna i respektive land, ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola snarast möjligt utväxlas i Stockholm.

Avtalet träder i kraft 30 dagar^o efter ratifikationshandlingarnas utväxlande och förbliver gällande intill utgången av tre månader räknat från den dag, då detsamma

sa dénonciation par l'une ou l'autre des deux Parties Contractantes.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Angora, en double exemplaire, le 4 Février 1928.

G. O. Wallenberg.

Ali Djénany.

A. Chevki.

blivit av någondera fördragsslutande parten uppsagt.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade ombuden undertecknat detta avtal och försett detsamma med sina sigill.

Som skedde i Angora, i två exemplar, den 4 februari 1928.

G. O. Wallenberg.

Ali Djénany.

A. Chevki.

Liste A.

N° du Tarif Suédois	Désignation des marchandises	Droits à percevoir en couronnes suédoises par Kilog.
ex 109 b	Figues sèches	0.15
110 a	Raisins secs	0.15
ex 113	Noix et noisettes	0.30
ex 115	Pistaches	0.50
395	Tapis noués ayant plus de 250 noeuds par mètre de longueur	6.—
1242	Matières végétales pour tannage, ainsi qu'extraits de matière tannante	Libre.

Liste B.

N° du Tarif Turc	Désignation des marchandises	Droits à percevoir en piastres par cent Kilog.
235	Papier d'emballage, plissé ou non, et papier goudronné	70 × 5
359	Galoches, bottines et bottes en caoutchouc et en guttapercha	525 × 5
ex 435	Clous et pointes en fer ou en acier: c) à ferrer les animaux	90 × 5
ex 445	Moulins à viande: a) ordinaires	100 × 5
	b) émaillés, galvanisés	160 × 5
ex 464	Réchauds à pétrole et lampes à souder: a) bruts, non laqués, non polis	400 × 5
	b) finis, laqués, polis, oxidés ou nickelés	1,750 × 4

Lista A.

Nummer i svenska tulltaxan	V a r u s l a g	Tullsats i svenska kronor per 1 kg.
ur 109 b	Fikon, torkade	0.15
110 a	Russin, torkade	0.15
ur 113	Valnötter och hasselnötter	0.30
ur 115	Pistacier	0.50
395	Mattor, knutna, med mer än 250 knutar på en längd av 1 meter	6.—
1242	Vegetabiliska garvningsämnen och garvämnesextrakter	fria

Lista B.

Nummer i turkiska tulltaxan	V a r u s l a g	Tullsats i piastrar per 100 kg.
235	Omslagspapper, plisserat eller ej, ävensom papper, bestruket med asfalt eller tjära	70 × 5
359	Galoscher, skor och stövlar av kautschuk och guttaperka	525 × 5
ur 435	Spik och stift av järn och stål:	
	c) hästkosöm	90 × 5
ur 445	Köttkvarnar:	
	a) vanliga	100 × 5
	b) emaljerade, galvaniserade	160 × 5
ur 464	Fotogenkök och lödlampor:	
	a) ej färdigarbetade, olackerade, opolerade	400 × 5
	b) färdigarbetade, lackerade, polerade, oxiderade eller förnicklade	1,750 × 4

Protocole de signature.

Au moment de procéder à la signature de la présente Convention, les deux Parties Contractantes sont convenues des dispositions suivantes:

Ad article 3.

Le Plenipotentiaire de Suède déclare, au nom de son Gouvernement, que le bénéfice résultant de la clause de la nation la plus favorisée énoncée à l'article 3 de la présente Convention, ne pourra être invoqué en faveur des ressortissants suédois en ce qui concerne le respect du droit acquis reconnu par la Turquie, en vertu de l'article 4 de la Convention d'Etablissement conclue à Lausanne le 24 Juillet 1923, aux ressortissants des Etats qui l'ont signée.

Ad article 4.

Les deux Parties Contractantes conviennent que l'octroi du traitement national en matière d'imposition n'exclut pas l'applicabilité aux ressortissants de la Turquie des Ordonnances Suédoises du 23 Octobre 1908, concernant les droits à acquitter pour privilèges et droits spéciaux, et du 31 Décembre 1913 relative au droit des étrangers et des ressortissants suédois domiciliés à l'étranger de donner en Suède des représentations publiques, etc., ou de prêter leur concours à ces représentations.

Signaturprotokoll.

Vid undertecknandet av förestående avtal hava de båda fördragsslutande parterna överenskommit om följande bestämmelser:

Till artikel 3.

Sveriges befullmäktigade ombud förklarar å sin regerings vägnar, att den i artikel 3 av förevarande avtal upptagna klausulen om behandling såsom mest gynnad nation icke skall kunna åberopas till förmån för svenska medborgare i vad angår den förpliktelse om upprätthållande av redan förvärvade rättigheter, som Turkiet enligt artikel 4 av det i Lausanne den 24 juli 1923 avslutade bosättningsavtal iklätt sig gent emot medborgare i de stater, som undertecknat det samma.

Till artikel 4.

De båda fördragsslutande parterna äro ense därom, att genom medgivandet av nationell behandling i avseende å beskattning tillämpligheten icke uteslutes gent emot turkiska medborgare av de svenska förordningarna angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908 samt angående rätt för utlänning och i utlandet bosatt svensk medborgare att i Sverige giva offentlig föreställning m. m. eller att därvid medverka den 31 december 1913.

Les ressortissants turcs jouiront, toutefois, en ce qui concerne l'application des ordonnances susmentionnées, du même traitement que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Ad article 10.

Les deux Parties Contractantes sont d'accord pour réajuster les coefficients figurant dans la liste »B» annexée à la présente Convention d'après le taux de changes prévu dans l'article 2 de la Convention Commerciale signée à Lausanne le 24 Juillet 1923. Le réajustement du coefficient 4 sera soumis aux mêmes conditions que celui du coefficient 5.

Le présent Protocole fait partie intégrante de la présente Convention et aura force exécutoire dès que celle-ci sera mise en vigueur.

G. O. Wallenberg.

Ali Djénany.

A. Chevki.

Turkiska medborgare skola likväl, vad angår tillämpningen av ovannämnda förordningar, åtnjuta samma behandling som medborgare, tillhörande mest gynnad nation.

Till artikel 10.

De båda fördragsslutande parterna äro ense därom, att de koefficienter, som äro upptagna i den vid förevarande avtal fogade lista B, skola kunna underkastas jämkningar efter valutakursen i den ordning, som förutsatts i artikel 2 av det i Lausanne den 24 juli 1923 undertecknade handelsavtal. För genomförande av dylika jämkningar skola ifråga om koefficienten 4 iakttagas samma villkor, som gälla beträffande koefficienten 5.

Detta protokoll utgör integrerande del av förevarande avtal och skall hava gällande kraft från och med detsammas ikraftträdande.

G. O. Wallenberg.

Ali Djénany.

A. Chevki.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 januari 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hamrin, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet:

»Genom det i juli 1923 i Lausanne ingångna fredsfördraget mellan Turkiet och de under världskriget allierade makterna avstodo dessa från den s. k. kapitulationsregimen i Turkiet, enligt vilken medborgare i vissa västerländska stater, i kraft av mellan Turkiet och dessa stater träffade äldre överenskommelser, varit tillförsäkrade särskilda företrädesrättigheter på turkiskt territorium, bland annat i judiciellt och fiskaliskt avseende. I samband härmed upphörde de facto samtliga de äldre handelsavtal att gälla, vilka stödde sig på nämnda regim. För Sveriges vidkommande voro bestämmelser av denna art upptagna i den med Turkiet den 10 januari 1737 avslutade handels- och sjöfarts-traktaten, och med densammes urkraftträdande inträdde, vad de kommersiella förbindelserna angick, traktatlöst tillstånd mellan Sverige och Turkiet.

Med hänsyn till önskvärldheten att få 1737 års traktat ersatt av en ny överenskommelse, beslöt Kungl. Maj:t den 17 september 1923, att åtgärder skulle vidtagas för åstadkommande av ett provisoriskt handels- och sjöfarts-avtal med Turkiet. Innan förhandlingar i detta syfte hunnit påbörjas, inträffade emellertid i Turkiet en konstitutionell omvälvning, varigenom frågan om reglerandet av Turkiets internationella förbindelser inträdde i ett i viss mån ändrat läge. För länder, vilka i likhet med Sverige ännu icke genom nya avtal ordnat förbindelserna med Turkiet, blevo avtalsfrågorna nu i första hand sammankopplade med spörsmålet angående formen för erkännandet av den nya turkiska regeringen. Fråga uppkom närmare bestämt om avslutande av s. k. vänskapsfördrag, ämnade att utgöra första ledet i den serie av avtal, som förutsattes böra avslutas för ordnande av konsular-, bosättnings- och handelsförhållandena mellan Turkiet och vederbörande stat.

De vänskapsfördrag, som i fortsättningen kommo till stånd, voro till sitt innehåll väsentligen likartade. Samtidigt som de inneburo ett erkännande av den turkiska republiken såsom en ny statsbildning, utgjorde desamma en grundläggande principöverenskommelse beträffande den framtida regleringen av de konsulära och kommersiella förbindelserna mellan Turkiet och

respektive länder ävensom beträffande villkoren för vistelse och bosättning å ifrågavarande länders territorium. I dessa hänseenden fastställdes genom de ingångna fördragen, att de framtida avtalen skulle avslutas i enlighet med folkrättens allmänna regler samt på grundval av fullständig ömsesidighet. Dylika vänskapsfördrag avslötos under tiden 1923—1926 med de flesta europeiska länder. Mellan Sverige och Turkiet slöts en traktat av sådant innehåll den 31 maj 1924.

Genom noteväxling den 25 november 1925 träffades därefter ett provisoriskt handelsavtal mellan Sverige och Turkiet, enligt vilket vardera landet, under förutsättning av ömsesidighet, förpliktade sig att behandla produkter, som infördes från det medkontraherande landet, lika gynnsamt som varor från mest gynnade länder. Avtalet, som trädde i kraft den 1 december 1925 och vars uppsägningstid var fastställd till en månad, förutsattes å turkisk sida skola äga giltighet för en tidrymd av sex månader, således till den 1 juni 1926. Den 15 maj 1926 träffades emellertid överenskommeelse, varigenom ifrågavarande regim för handelsförbindelserna prolongerades för ytterligare sex månader, och i fortsättningen har avtalet ifråga successivt ytterligare prolongerats, senast till den 1 juni 1928.

Det sålunda ingångna avtalet var i det väsentliga likalydande med de avtal, som vid denna tidpunkt tillkommo mellan Turkiet å ena sidan samt Schweiz, Nederländerna m. fl. länder å den andra. I likhet med dessa sistnämnda avsåg detsamma allenast varuhandeln, medan däremot sjöfartsförbindelserna förblevo oreglerade. Avtalet var ämnat att snarast möjligt ersättas av en mera definitiv handelstraktat, och vid dess ingående förutsattes uttryckligen, att förhandlingar angående avslutande av en sådan traktat skulle upptagas inom den allra närmaste tiden.

Nu gällande turkiska tulltaxa är av den 1 september 1916. Till sin struktur är densamma en enkeltariff, i det att den endast upptager en kolumn tullsatser. Tullsatserna bestå av grundtull jämte ökningskoefficienter, avsedda att multipliceras med grundtullen. Intill 1923 förekom veterligen ingen olikhet i tullbeloppen vid införsel av varor från mest gynnade och andra länder. Under senaste tid har emellertid en förändring härutinnan inträtt, vilken närmast betingats av ett av turkiska regeringen fattat beslut om höjning av de i tulltaxan upptagna koefficienterna för vissa varor. Ifrågavarande åtgärd gick närmare bestämt ut på höjning av koefficienten 5, som tillämpades för det övervägande flertalet varor, upp till 8, varvid tillika fastställdes, att den för vissa andra varor gällande koefficienten 12 skulle höjas till 15. Då de lägre av dessa koefficienter genom handelsavtal voro bundna i förhållande till länder i mest gynnad nations ställning, drabbade höjningen sålunda endast länder, vilka icke avtalsvis tillerkänts sådan förmånsställning. Koefficienthöjningarna hade alltså praktiskt sett samma innebörd, som om en dubbeltariff hade införts, däri skillnaden mellan den

högre och lägre tariffen motsvarade en differens i avseende å koefficienterna av tre enheter.

På basis av ifrågavarande tulltaxa hava under senare år ett flertal handelsavtal blivit avslutade. En särställning bland dessa intager den s. k. Lausannetraktaten, som avslöts den 24 juli 1923 mellan å ena sidan Turkiet och å den andra Storbritannien, Frankrike, Italien, Japan, Grekland, Rumänien och Serbokroatoslovenska staten. Då nämnda traktat i viss mån ägt grundläggande betydelse för Turkiets följande traktatpolitik, tillåter jag mig i korthet redogöra för de principer, varå traktaten är uppbyggd.

Lausannetraktaten är uppdelad på ett bosättningsavtal och ett handels- och sjöfartsavtal. Bosättningsavtalet är indelat i tre delar, varav första delen, som innehåller de egentliga etablissemensbestämmelserna, är av huvudsakligt intresse. I denna del upptager traktaten en klausul, däri såsom villkor för att de från turkisk sida medgivna förmånerna skola kunna påfordras av respektive medkontraherande stat förutsättes medgivande från vederbörande stats sida av enahanda lättnader till förmån för Turkiet. Ifrågavarande medgivanden avse huvudsakligen inresa och vistelse i landet, rätt att förvärva, besitta och förfoga över lös och fast egendom samt expropriation och skattskyldighet. I stort sett gå desamma ut på nationell behandling, vilken förmån emellertid, såsom nyss nämnts, endast skall kunna påfordras i det fall att från respektive lands sida full reciprocitet medgives till förmån för Turkiet.

Den del av Lausannetraktaten, som avhandlar handel och sjöfart, bygger däremot i allt väsentligt på mestgynnadnationsprincipen. Detta gäller i främsta rummet vad tullarna angår. Från turkisk sida medgavos därutöver vissa speciella förmåner i tullavseende, innebärande bl. a. utfästelse att i förhållande till de medkontraherande länderna, så länge traktaten vore gällande, tillämpa tulltaxan av den 1 september 1916 med de ökningskoefficienter, som voro i kraft den 1 mars 1923. Jämknings- och koefficienterna, motiverade av valutans fluktuationer, skulle likväl i viss ordning få vidtagas. Härjämte medgavs från turkisk sida nedsättning av gällande koefficienter ifråga om ett 20-tal varor. I övrigt förekommo i avtalet i stort sett endast allmänna handelstraktatbestämmelser.

Utom nu nämnda traktat hava handelsavtal under senare tid av Turkiet slutits med Belgien, Finland, Schweiz, Tjeckoslovakien, Tyskland, Ungern med flera länder. I likhet med Lausannetraktaten äro dessa handelstraktater i regel uppdelade på ett bosättningsavtal samt ett handels- och sjöfartsavtal. Utom i detta hänseende förete avtalen den likheten med Lausannetraktaten, att bestämmelserna angående bosättning i desamma genomgående äro baserade på annan grundval än ren mestgynnadnationsbehandling. Antingen vila de sålunda på grundsatsen om ömsesidig nationell behandling eller ock hava bestämmelserna absolut karaktär. I vissa fall inrymma ifrågavarande bosättningsavtal stadganden angående ömsesidig behandling

såsom mest gynnad nation, dock hava i samtliga dessa fall inryckts bestämmelse angående tillämpning av reciprocitetsprincipen, varigenom mestgynnad-nationsklausulen gjorts villkorlig.

I avseende å handel och sjöfart äro ifrågavarande traktater i allmänhet baserade på mestgynnadnationsbehandling. I vissa fall, såsom ifråga om Finland med flera länder, har emellertid denna behandling, vad tullarna angår, ömsesidigt begränsats att avse allenast vissa angivna varuslag. I de flesta fall äro traktaterna därjämte byggda såsom tariffavtal, i det att de innehålla särskilda tullkoncessioner, preciserade i vid avtalen fogade ömsesidiga tariffer.

Vad beträffar arten och omfattningen av varuutbytet mellan Sverige och Turkiet tillåter jag mig anföra följande.

Den turkiska marknaden är visserligen, generellt taget, icke av någon avsevärdare betydelse för den svenska exporten, men den erbjuder likväl ifråga om vissa varuslag ett icke oviktigt avsättningsfält. Omfattningen av Sveriges export till Turkiet samt import därifrån framgår av följande tabell.

	Sveriges export till Turkiet i kronor	Sveriges import från Turkiet i kronor
1913	2,380,000	1,144,000
1923	1,690,000	556,000
1924	2,573,000	1,215,000
1925	2,580,000	1,290,000
1926	2,460,000	2,350,000

Beträffande sammansättningen av den svenska exporten till Turkiet må framhållas, att densamma till stor del utgöres av vissa speciella artiklar, vilka eljest icke höra till de allra främsta exportvarorna från Sverige. En framstående plats i exporten till Turkiet intaga sålunda kautschuksskodon, varav exporten åren 1925 och 1926 uppgick till ett värde av i runda tal 300,000 respektive 500,000 kronor. Vidare förekommer en icke obetydlig export till Turkiet av fotogenkök. Värdet härav uppgick nyssnämnda år till c:a 250,000 respektive 300,000 kronor. Härjämte har en beaktansvärd export ägt rum av hästskosöm samt vissa år av sprängämnen och krigsmateriel. Ifråga om trävaror, trämassa och papper samt järn och stål har exporten till Turkiet varit jämförelsevis ringa. Ifråga om vissa slag av maskiner förekommer regelmässigt export till Turkiet, ehuru väl icke heller denna export hittills uppnått några mera avsevärda belopp.

Importen från Turkiet utgöres till övervägande del av tobak samt vissa torkade frukter, såsom fikon, russin och korinter, vilka varor huvudsakligen härröra från Turkiets asiatiska område. Införseln av tobak från asiatiska Turkiet uppgick för åren 1925 och 1926 till omkring 590,000 respektive 1,670,000 kronor.

Rörande varuutbytet mellan Sverige och Turkiet tillåter jag mig i övrigt hänvisa till häröver upprättade statistiska tabeller, vilka såsom bilagor torde få fogas till protokollet (bil. A—C).

Vid föredragning den 22 januari 1926 beslöt Kungl. Maj:t, att förhandlingar skulle upptagas med Turkiet om ett handels- och sjöfartsavtal, vilket skulle träda i stället för den tidigare berörda provisoriska överenskommelsen. I anslutning härtill utfärdades för sändebudet i Konstantinopel G. O. Wallenberg erforderlig fullmakt för ett blivande avtals avslutande, vilken fullmakt dock först finge användas, sedan Kungl. Maj:t haft tillfälle slutligt pröva det förslag till avtal, som kunde framgå av förhandlingarna. Förhandlingar hava sedermera förts, huvudsakligen i Angora, mellan ombud för de båda regeringarna. Dessa hava lett till upprättande av ett förslag till avtal, varom enighet numera uppnåtts. Avtalsförslaget är uppdelat på tvenne kapitel, varav kapitel I avser bosättning och kapitel II handels- och sjöfartsförhållandena.

Kapitel I innehåller bestämmelser angående den behandling som i vartdera landet skall tillkomma medborgare från det andra landet samt därstädes hemmahörande bolag. Dessa bestämmelser böra ses mot bakgrunden av stadgandena i artikel 9, däri föreskrives, att intetdera landet på grund av de i kapitel I upptagna klausulerna angående behandling såsom mest gynnad nation skall kunna till förmån för egna medborgare och bolag göra anspråk på andra eller vidsträcktare rättigheter i det andra landet, än som tillkomma sistnämnda lands medborgare och bolag inom det förstnämndas område. Med hänsyn till att bestämmelserna i kapitel I i allmänhet gå ut på behandling såsom mest gynnad nation, medför den i artikel 9 intagna reciprocitetsklausulen sålunda, att betydelsen av nämnda bestämmelser i viss mån reduceras. Såsom i det föregående nämnts förekommer emellertid enahanda inskränkning i samtliga övriga turkiska handelsavtal, i vilka mestgynnadsnationsprincipen i förevarande hänseenden kommit till uttryck, och nu äsyftade inskränkning torde näppeligen i och för sig kunna förväntas medföra några större olägenheter ur svensk synpunkt. Innehållet i kapitel I är i övrigt i huvudsak följande.

I *artikel 1* stadgas, att vartdera landets medborgare, förutsatt att de iakttaga gällande lagar och förordningar, skola äga rätt att inresa i det andra landet samt att där vistas och bosätta sig, varjämte de i fråga om skatter och avgifter, som uppbäras för vistelse och bosättning i landet, tillförsäkras lika gynnsam behandling som mest gynnad nations medborgare. Oavsett dessa bestämmelser skall vartdera landet likväl i särskilda fall eller av särskilda orsaker kunna förvägra det andra landets medborgare rätt att vistas inom dess område. I artikeln har slutligen, i överensstämmelse med vad härom stadgas i övriga turkiska handelsavtal, införts en klausul, enligt vilken vartdera landet förbehåller sig full handlingsfrihet ifråga om immigration.

Enligt *artikel 2* skola medborgare från vardera landet äga rätt att i det andra landet på samma villkor som mest gynnad nations medborgare förvärva, besitta och förfoga över lös och fast egendom. Härvid göres dock reservation för i respektive stats lagstiftning förutsatta undantagsfall. Vad beträffar skatter och avgifter, som i nu nämnda hänseenden uppbäras, tillförsäkras ifrågavarande medborgare samma behandling som landets egna medborgare.

I *artikel 3* stadgas rätt för vardera landets medborgare att på samma villkor som mest gynnad nations medborgare i det andra landet driva handel och industri samt att ägna sig åt sådan yrkesmässig verksamhet, som icke förbehållits landets egna medborgare. Enligt bestämmelserna i ett till avtalsförslaget fogat signaturprotokoll skall Sverige likväl icke på grund av denna bestämmelse kunna till förmån för svenska medborgare göra anspråk på de rättigheter, vilka enligt *artikel 4* av det i Lausannetraktaten ingående bosättningsavtalet tillerkänts de allierade makternas undersåtar. Härmed äsyftas en turkisk utfästelse att i förhållande till nämnda makter i förevarande avseende upprätthålla status quo den 1 januari 1923.

I *artikel 4* föreskrives, att medborgare från vardera landet i avseende å skatter och andra avgifter i det andra landet skola åtnjuta samma behandling som detta lands egna medborgare. I signaturprotokollet har i anslutning härtill intagits förklaring, enligt vilken nämnda bestämmelser icke skola utesluta tillämpligheten gent emot turkiska medborgare av de svenska förordningarna angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908 samt angående rätt för utlänning och i utlandet bosatt svensk medborgare att i Sverige giva offentlig föreställning eller att därvid medverka den 31 december 1913. I avseende å tillämpningen av nämnda svenska förordningar skola turkiska medborgare emellertid behandlas lika gynnsamt som mest gynnat lands medborgare. I artikeln upptagas slutligen bestämmelser angående rätt för resp. stats medborgare att fritt utföra egendom från det andra landet.

I *artikel 5* stadgas, att vardera landets medborgare i det andra landet skola vara befriade från militärtjänst ävensom från tvångslån. I avseende å militära rekvisitioner och prestationer skola de behandlas på samma sätt som landet egna medborgare.

Artikel 6 innehåller bestämmelser angående expropriation i väsentlig överensstämmelse med vad härom stadgas i Turkiets övriga handelsavtal.

Enligt *artikel 7* skola medborgare från vardera landet i avseende å skydd för person och egendom i det andra landet åtnjuta samma behandling som detta lands egna medborgare. De skola vidare äga fritt tillträde till domstolar samt, med vissa undantag, vara berättigade att på samma villkor som de egna medborgarna föra talan inför domstol.

I *artikel 8* stadgas mestgynnadnationsrätt i vardera landet för aktie- och andra bolag, som äro hemmahörande i det andra landet.

Artikel 9 innehåller, såsom i det föregående nämnts, vissa inskränkningar i de i artiklarna 1—8 upptagna mestgynnadnationsklausulerna.

Kapitel II innehåller bestämmelser angående den behandling, som skall tillämpas ifråga om handel och sjöfart länderna emellan. Förslagets innehåll i denna del är i huvudsak följande.

Enligt *artikel 10* tillerkänna de båda länderna varandra vissa särskilda koncessioner i tullavseende, vilka medgivanden närmare preciseras i tvenne vid avtalsförslaget fogade listor.

Enligt lista A medgives från svensk sida tullbindning ifråga om fem positioner i svenska tulltaxan, avseende fikon, russin, nötter, pistacier samt vegetabiliska garvningsämnen. De fastställda tullsatserna för dessa varor motsvara de tullbelopp, vilka redan bundits i förhållande till Spanien genom det med detta land ingångna handelsavtalet den 4 maj 1925. Ifråga om pistacier, vilket varuslag icke omnämnes i berörda avtal, har tullen bundits till sitt nuvarande belopp. Härjämte har i fråga om mattor med över 250 knutar per längdmeter tullnedsättning medgivits från 8 till 6 kronor per kilogram.

Såsom vederlag härför har i lista B från turkisk sida medgivits bindning av nu gällande tullsatser för omslagspapper, kautschuksskodon, hästkosöm och köttkvarnar. Ifråga om fotogenkök och lödlampor har tullnedsättning med 20 procent beviljats. I signaturprotokollet har intagits bestämmelse, enligt vilken jämkningar av koefficienterna för de i lista B upptagna varorna äro tillåtna i överensstämmelse med de regler, som i detta avseende fastställts i Lausannetraktaten.

Artiklarna 11—13 upptaga bestämmelser angående ömsesidigt tillerkännande av mestgynnadnationsbehandling i vissa avseenden, artikel 11 beträffande importtullar, artikel 12 beträffande exporttullar och tullformaliteter samt artikel 13 beträffande inre avgifter för varor.

Enligt *artikel 14* förbehåller sig vardera landet rätt att vid införsel av varor från det andra landet fordra företeende av ursprungsbevis, varjämte vissa föreskrifter lämnas angående sättet för utfärdande av dylika bevis.

I *artiklarna 15—18* upptagas allmänna mestgynnadnationsklausuler beträffande förbud och inskränkningar i avseende å införsel och utförsel av varor, transitering, befordring å järnvägar samt behandling av handelsresande och av dem medförda varuprover.

Artiklarna 19—22 innehålla bestämmelser angående sjöfart. I artikel 19 stadgas, att vardera landets fartyg och deras last i det andra landet skola åtnjuta samma behandling som detta lands egna fartyg och dessas last. Från denna bestämmelse göras vissa undantag, bland annat vad angår kustfart samt fiske ävensom ifråga om utövande av lotsning och liknande förrättning i respektive lands hamnar. Artikel 20 innehåller bestämmelser angående erkännande av fartygs mätbrev, artikel 21 vissa stadganden an-

gående rätt för vardera landets fartyg att intaga last respektive lossa i successiva hamnar inom det andra landets område samt artikel 22 vissa föreskrifter för det fall att någotdera landets fartyg strandar eller lider skeppsbrott inom det andra landets område.

I *artikel 23* göras vissa undantag från i avtalet upptagna bestämmelser angående tillerkännande av mestgynnadnationsbehandling. Förutom brukliga förbehåll beträffande de förmåner, som medgivas åt angränsande länder för underlättande av gränshandeln eller som medgivas i samband med ingående av tullunion, upptagas i detta avseende från turkisk sida förbehåll för de förmåner, som av Turkiet nu eller framdeles medgivas åt de områden, vilka år 1923 avsöndrats från det ottomanska riket. Å svensk sida har införts den skandinaviska förbehållsklausen i sedvanlig avfattning.

Artikel 24 slutligen fastställer, att avtalet, sedan de lagstiftande församlingarna i vardera landet godkänt detsamma, skall ratificeras. Det träder i kraft 30 dagar efter ratifikationsinstrumentens utväxlande samt förbliver gällande för obestämd tid med tre månaders uppsägning.

Kommerskollegium har under förhandlingarnas lopp avgivit infortrade yttranden i avtalsfrågan. I nämnda yttranden framförda synpunkter hava genom förslaget i huvudsak vunnit beaktande.

Det avtalsförslag, för vilket jag nu redogjort, är i väsentliga avseenden byggt på principen om ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation. Detta gäller särskilt i fråga om de bestämmelser, som avse varuutbytet mellan länderna. Vad sjöfarten beträffar, baserar sig förslaget på ömsesidig nationell behandling. I nämnda hänseenden är detsamma sålunda i stort sett byggt på samma grunder som övriga svenska handelsavtal från senare tid. I övrigt avviker förslaget emellertid i viss mån från dessa sistnämnda, detta bland annat såtillvida, som mestgynnadnationsklausulen vad beträffar behandlingen i vardera landet av det andra landets medborgare resp. där hemmahörande bolag lidit vissa inskränkningar. Genom bestämmelserna i denna del av förslaget tillförsäkras emellertid Sverige förmåner, som avtalsmässigt äro fullt likvärdiga med dem, som Turkiet tillerkänt övriga länder, med vilka handelsavtal under senare tid slutits. Praktiskt sett medför avtalsförslaget på nu ifrågavarande område påtagliga fördelar för Sverige, vilka torde böra tillmätas särskild betydelse med hänsyn till den företagarverksamhet, som från svensk sida under senare tid upptagits i Turkiet. Vidare har det befunnits nödvändigt att i viss mån tillmötesgå från turkisk sida under förhandlingarna framställda önskemål om erhållande av tullkoncessioner i Sverige för en del varor. Sålunda har bindning medgivits av nu gällande svenska tullsatser för ett mindre antal rubriker, varjämte nedsatt tull medgivits för mattor av visst slag. I gengäld härför har erhållits tullbindning i Turkiet för vissa varor ävensom tullnedsättning för fotogenkök och lödlampor. I den mån de svenska eftergifterna gå ut på

tullbindning, avse de i stort sett endast varor, för vilka tullarna redan bundits genom 1925 års handelsavtal med Spanien. Vad tullnedsättningen för mattor angår, torde densamma icke göra intrång på några inhemska svenska näringsintressen, och dess statsfinansiella konsekvenser synas icke sträcka sig längre än till omkring 70,000 kronor, varmed den årliga tulluppbörden, räknat efter importsiffrorna för år 1926, eventuellt komme att minskas.

Såsom totalomdöme om förslaget får jag anföra, att jag finner detsamma väl tillgodose Sveriges intressen. De eftergifter, som å svensk sida gjorts, synas mig fullt uppvägas av de fördelar för svensk exporthandel på Turkiet samt företagarkerksamhet därstädes, som komma att vinnas genom avtalet. Jag anser sålunda att förslaget bör oförändrat godtagas.»

Föredragande departementschefen uppläser härefter det förslag till handels- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Turkiet jämte tillhörande signaturprotokoll, för vars innehåll han ovan redogjort (bil. D), och hemställer under erinran, att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att vidtaga erforderliga åtgärder i och för undertecknandet, att Kungl. Maj:t måtte för sin del godkänna berörda avtal och protokoll.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

J. H. Göransson.

Bilaga A.

Sveriges export till Turkiet.

a) till europeiska Turkiet.

Varuslag	Sveriges export till europeiska Turkiet år 1926		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Kautschuksskodon.....	kg.	85,480	445,024
Trävaror, sågade m. m.	»	8,275	9,416
Pappersmassa, papp och papper samt arbeten därav	»	14,386	8,024
Kalcium- och bariumkarbid	»	30,000	5,703
Kaustikt kali	»	11,150	6,390
Ostlöpe	»	6,692	8,700
Krut	»	2,516	30,916
Tändmedel för projektiler och skjutvapen			20,392
Balk-, hörn- och annat varmvalsat järn	kg.	41,203	8,862
Verktysstål	»	54,149	16,350
Hästkosöm	»	278,533	193,840
Krigsmateriel	»	11,788	121,199
Bormaskiner, vägande per stycke mer än 500 kg., samt svarvar m. fl. maskiner för bearbetning av metaller	»	30,584	58,000
Mjölkskumningsmaskiner m. m.	»	7,628	25,897
Pumpar m. m.	»	642	27,000
Samtliga till europeiska Turkiet exporterade varor			1,155,089

b) till asiatiska Turkiet.

Varuslag	Sveriges export till asiatiska Turkiet år 1926		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Kautschuksskodon.....	kg.	8,022	44,733
Lådämnen, ej s. n.	m ³	506	40,470
Övriga sågade trävaror	»	3,067	197,522
Papper	kg.	349,685	174,495
Portlandcement m. m.	ton	2,364	76,492
Metaller, oarbetade eller till en del arbetade	kg.	48,766	13,770
Hästkosöm	»	78,007	54,317
Lampor och lyktor av mässing	»	3,256	20,221
Kokapparater av mässing	»	42,596	187,866
Delar till kokapparater	»	19,317	118,017
Telefonapparater	»	2,309	34,761
Telegrafapparater m. m.	»	2,471	51,618
Mjölkskumningsmaskiner m. m.	»	20,934	86,386
Samtliga till asiatiska Turkiet exporterade varor			1,308,305

Bilaga B.**Sveriges import från Turkiet.****a) från europeiska Turkiet.**

Varuslag	Sveriges import från europeiska Turkiet år 1926		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Fruktar, torkade:			
fikon.....	kg.	1,384	1,936
russin.....	»	3,478	4,346
aprikos-, persike-, sviskon- och nötkärnor.....	»	21,686	37,627
Mattor, knutna, med mer än 250 knutar på 1 m ...	»	401	12,741
Samtliga från europeiska Turkiet importerade varor			74,007

b) från asiatiska Turkiet

Varuslag	Sveriges import från asiatiska Turkiet år 1926		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Kaffe.....	kg.	67,538	155,192
Tobak, oarbetad: blad.....	»	192,967	1,668,791
Fruktar, torkade:			
fikon.....	»	231,580	294,543
russin.....	»	17,496	17,635
korinter.....	»	9,218	4,600
aprikos-, persike-, sviskon- och nötkärnor.....	»	34,152	70,559
Mattor, knutna, med mer än 250 knutar på 1 m ...	»	203	6,549
Vegetabiliska garvningsämnen m. m.	»	136,300	36,183
Samtliga från asiatiska Turkiet importerade varor			2,272,686

Bilaga C.**Sveriges import av mattor, knutna, med mera än 250 knutar på 1 m.**

Från	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Europeiska Turkiet.....	kg.	401	12,741
Asiatiska Turkiet.....	»	203	6,549
Storbritannien.....	»	16,754	457,246
Danmark.....	»	5,546	186,402
Tyskland.....	»	5,413	113,735
Europeiska Sovjetunionen.....	»	2,432	59,566
Persien.....	»	1,595	45,287
Från samtliga länder	kg.	36,703	1,032,409

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hamrin, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena:

»Sedan Kungl. Maj:t den 27 januari 1928 beslutat för sin del godkänna ett förslag till handels- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Turkiet med tillhörande signaturprotokoll, av den lydelse, bilaga till protokollet för nämnda dag angåve, hava sagda avtal och signaturprotokoll den 4 februari 1928 blivit av sändebudet i Konstantinopel G. O. Wallenberg och Turkiska republikens ombud, deputeraderna Ali Djénany Bey samt Ali Chevki Bey, vederbörligen undertecknade.

I anledning härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av berörda avtal och protokoll.»

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Elin Rydeberg.